

30.8.2013

Ympäristöministeriö

Kirjaamo.Ym@ymparisto.fi

Dnro: YM009:00/2012

**RAKENTAMISEN MATERIAALITEHOKKUUDEN TOIMENPIDEOHJELMAA
VALMISTELEVAN TYÖRYHMÄN LUONNOS LOPPURAPORTIKSI****Esityksestä**

Luonnonvarojen kestävä käytön ja materiaalitehokkuuden merkityksen oletetaan kasvavan sekä kestävä kehityksen että ihmisten hyvinvoinnin kannalta. EU:n jätedirektiivi edellyttää, että jäsenmaissa kierrätetään materiaalina 70 prosenttia rakennus- ja purkujätteestä vuoteen 2020 mennessä. Suomessa rakennusjätteiden kierrätysasteen arvioidaan olevan nykyisellään noin neljänneksen luokkaa, kun EU:n keskiarvo on tilastojen mukaan 47 prosenttia.

Korkeimmat kierrätysprosentit ovat Hollannissa ja Tanskassa, joissa ylletään peräti yli 90 prosentin osuuteen. Suomessa puupohjaisen jätteen osuus rakennusjätteestä on erittäin suuri. Puun kierrätysosuus on nykyisellään pieni. Iso osa menee energiajätteeksi ja edelleen merkittävä osa myös kaatopaikoille.

Rakentamisen materiaalitehokkuustyöryhmä (RAMATE) laati ehdotuksensa esiselvityksen ja sen perusteella toteutetun työryhmä- ja työpajatyöskentelyn perusteella 2011-2013. Ehdotettuja toimenpidekokonaisuuksia on seitsemän. Kokonaisuudet ovat Uudisrakennusten materiaalitehokkuus, Kiinteistönpidon ja korjaamisen materiaalitehokkuus, Materiaalitehokkuusosaamisen lisääminen, Jätehuollon ohjauksen, tilastoinnin ja raportoinnin parantaminen, Rakennusjätteiden vastaanotto- ja hyödyntämispalveluiden parantaminen, Rakennusmateriaalien kierrätyksen edistäminen sekä Lajittelun ja kierrätyksen teknologian edistäminen.

Toimenpidekokonaisuuksia lähdetäisiin viemään käytäntöön omina työkokonaisuuksinaan relevanttien omistajatahojen yhteistyönä. Työryhmän ehdotuksessa omistajatahot määriteltiin alustavasti, mutta aikatauluja ei ole määritely.

Lausunnon antajasta

Suomen Kiinteistöliitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta. Suomen Kiinteistöliitto on kiinteistönomistajien edunvalvoja ja kiinteistöalan asiantuntijaorganisaatio. Kiinteistöliitossa on noin 23 500 jäsentä.

Kiinteistöliittoon kuuluu 23 alueellista kiinteistöyhdistystä, joiden jäsenkunta muodostuu pääasiallisesti noin 21 000 asunto-osakeyhtiöstä. Kiinteistöliiton jäsenistöön kuuluu myös vuokratyöyhtiöitä.

30.8.2013

Lisäksi Kiinteistöliittoon kuuluu Suomen Vuokranantajat ry, jossa on jäseninä lähes 6 000 yksityishenkilöä, jotka vuokraavat huoneistojaan asunto-osakeyhtiöissä. Jäsenkuntamme piiriin kuuluu arviolta noin 2 miljoonaa suomalaista.

Lausunto

Kiinteistöliitto pitää työryhmän esityksen lähtökohtia ja tavoitteita kannatettavina. Kiinteistöliitto korostaa koko esitystä ja jatkotyötä silmällä pitäen sitä, että tulevat toimenpiteet laaditaan hallinnollisesti ja kustannusmielessä keveiksi ja markkinavetoisiksi. Rakentaminen on Suomessa jo nyt kustannuksiltaan ja sääntelyltään ääri rajoilla. Asumisen kustannukset ovat irtautuneet ostovoiman kehityksestä ja tulevaisuudessa tämä haaste uhkaa edelleen kärjistyä, jo nykyisellä tiedolla olettaen.

Kiinteistöliitto painottaa, että rakentamisen materiaalitehokkuuden toimenpideohjelmassa on pidettävä kirkkaana mielessä ns. normitalkoot ja varottava luomasta raskauttavaa lainsäädäntöä ja veloitteita. Kun edistetään kärkihankkeina kannusteita ja markkinoita, voidaan edetä oikeasti Suomessakin kohti maailmaa, jossa esim. purkamisen yhteydessä rakenteista vapautuva materiaali muuttuu kustannuksia aiheuttavasta ”jätteestä” parhaimmillaan jopa rahanarvoiseksi materiaaliksi. Oikean toimenpidepaketin määrittelyn lisäksi oleellista on laittaa kriittisiä resursseja ohjelman ja sen tavoitteiden ”markkinointiin”. Tämän onnistuminen edellyttää taas hyvin toimivaa yhteistyötä kaikkien osapuolten kesken.

Uudisrakennusten materiaalitehokkuus

Työryhmän ajattelumalli nojautuu perusnäkemykseltään hyvään rakentamis- ja kiinteistönpitotapaan, mikä on Kiinteistöliiton mielestä ainut perusteltu lähtökohta. Uudisrakentamisen kohdalla kyse on kaikilta osiltaan muuntojoustavuuden edistämisestä ja tehokkaasta materiaalien käytöstä. Kyse on suunnittelun ja valvonnan tehostamisesta ja pitkän aikavälin tarpeiden huomioimisesta jo hankkeiden alkuvaiheissa. Käytännön tasolla toimenpiteillä tulee edistää osaamisen lisäämistä suunnittelussa, rakennusvalvonnassa ja kierrätysmateriaalin käytössä. Uuden suunnittelutekniikan hyödyntäminen on keskeisessä osassa dokumentaation parantamisessa, mikä parantaa asioiden hallintaa rakennusten koko elinkaaren aikana.

Kiinteistönpidon ja korjaamisen materiaalitehokkuus

Jotta korjausrakentaminen tulisi nykyistä materiaalitehokkaammaksi laajalla rintamalla, tarvitaan myös lisää tietoa eri ikäisten rakennusten materiaali-koostumuksista.. Tätä osiota koskeva työryhmän ehdotus lähtee asiaa varten luotavasta sähköisestä tietokannasta ja jonkinasteisesta tietämystä palvelevasta kansallisesta neuvonnasta.

30.8.2013

Kiinteistöliitto pitää tavoitetta hyvänä, mutta muistuttaa tässäkin tarkoin siitä, että tärkeintä on sysätä vauhtia oikeaan suuntaan menemiseksi ei toteuttaa vuosikausia kestäviä raskaita ohjelmistohankkeita. Neuvonnan kohtalo muotoutunee sitä mukaa kun tieto kiinteistökannasta paranee ja kierrätysmarkkinat lähtevät vetämään nykyistä paremmin.

Materiaalitehokkuusosaamisen lisääminen

Tässä toimenpideoiossa hahmotellaan osaamisen lisäämistä koko ketjussa, lähtien suunnittelusta, päätyen työmaatoimintoihin ja kunnallisten viranomaisten osaamiseen. Tehtävä on laaja, sillä materiaalitehokkuusnäkökulman vieminen käytäntöön vaatii kaikkien toimijoiden samansuuntaista toimintaa. Koulutusorganisaatiot ovat avainasemassa viemässä osaamisesta kentälle. Hyviä käytänteitä on luotava yhteistyössä alan toimijoiden kanssa.

Koulutushaaste on iso, tämä koskee sekä peruskoulutusta että täydennyskoulutusta. Haaste on kansainvälinen, sillä rakennustyömaillamme työskentelevä työvoima on erittäin monikansallinen taustoiltaan.

Jätehuollon ohjauksen, tilastoinnin ja raportoinnin parantaminen

Jätehuollon tilastoissa on rakennus- ja purkujätteen kohdalla havaittu haasteita datan luotettavuuden suhteen. Kiinteistöliitto tunnistaa selkeän tarpeen nykyistä parempaan dataan ja tilastoihin, jotta markkinat voivat kehittyä toivotun kaltaisesti. Mitä tahansa uudistuksia tehdään raportoinnin käytänteissä ja raportointivastuissa, on korostettava helppoa käyttökokemusta ja mahdollisen vähäistä byrokratiaa. Päällekkäisen työn määrä on minimoitava.

Parannetaan rakennusjätteiden vastaanotto- ja hyödyntämispalveluja

Työryhmä näkee, että materiaalin tarkoituksenmukainen hyödyntäminen edellyttää riittävän tiheää vastaanottoverkostoa. Esityksessä mainitaan pyrkimys sijoittaa palvelut nykyisten teollisuusalueiden yhteyteen ja lähelle toisiaan kuljetusmatkojen lyhentämiseksi.

Kiinteistöliitto näkee, että esityksen muotoilu on jäänyt varsin epäselväksi ja kaipaa vielä hiomista, kun asiaa ryhdytään viemään eteenpäin. Kiinteistöliitto muistuttaa vielä, että keräysverkostoa ei pidä keinotekoisesti ryhtyä kasvattamaan. Olemassa olevaa ja tehokasta verkostoa pitää hyödyntää. Kunnallisten organisaatioiden ei pidä ryhtyä väkisin työntymään markkinoille, mikäli kierrätysmarkkinat toimivat joillain alueilla jo tehokkaasti.

30.8.2013

Rakennusmateriaalien kierrätyksen edistäminen

Tämä kohta on työryhmän esityksen keskeisiä osia. Suomen kierrätysmarkkinat ovat kehittymättömiä verrattuna Läntisen EU:n tilanteeseen. Jatkotyössä tuettaisiin sopiviksi katsottavilla keinoilla rakennusjätteen sähköistä kauppaa ja alan liiketoimintaa. Samalla tulisi purkaa markkinoiden kehittymisen muita esteitä.

Kiinteistöliitto on samaa mieltä siitä, että markkinoiden kehittymättömyys on keskeinen este kierrätyksen yleistymisessä. Nykyisellään käytettyjen rakennusosien ja –materiaalien löytäminen on sattuman kauppaa ja etsintäkustannuksiltaan kallista. Rakennusmateriaalien kierrätykseen erikoistuneita kaupallisia palveluita on syntynyt sinne tänne. Niiden kasvua rajoittaa monet tekijät. Kaupattava tavara on tyypillisesti dokumentoimatonta myyntipisteissä. Realismia lienee, ettei Suomesta lähimpään 10 vuoteen ei kasva kierrätyksen kärkimaata. Jo logistiset olosuhteet asettavat tähän jarruja. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö tavoitteet pitäisi asettaa korkealle. Käyttökelpoisen materiaalin hyödyntäminen laajasti on myös kiinteistönomistajien kannalta tärkeää.

Lajittelun ja kierrätyksen teknologian edistäminen

Työryhmä ehdottaa, että materiaalitehokkuusnäkökulma sisällytetään kiinteistö- ja rakennusalan kehitysohjelmiin. Lisäksi pyritään varmistamaan rahoituskanavat materiaalitehokkuutta ja kierrätystä edistävien innovaatioiden kehittämiseen. Kiinteistöliitto pitää näitä tavoitteita erittäin kannatettavina. Suomessa on jo nykyisellään korkeatasoista osaamista jätteiden käsittelyn alueella ja sitä tulee laajentaa mahdollisuuksien mukaan myös rakentamisen materiaalitehokkuuden alueelle.

Harri Hiltunen
toimitusjohtaja

Vesa Puisto
Lakimies

Jukka Kero
Pääekonomisti

